

LIETUVOS – PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKOS DVIŠALĖ PREKYBA

2022 m. gegužės 13 d.

I. Pietų Afrikos Respublikos ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Pietų Afrikos Respublikos ekonomikos sektoriai pagal sukuriama pridėtinę vertę 2020 m. buvo pramonė (25%, iš jų 13% - apdirbamoji gamyba), viešasis administravimas, gynyba, švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (19%), didmeninė ir mažmeninė prekyba, remontas, transportas; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla (15%), finansinė ir draudimo veikla (14%), informacija ir ryšiai (8,9%).

2021 m. Pietų Afrikos prekių eksportas siekė 105 mlrd. EUR. Prekyba su ES rinka (ES-27) sudarė 19% Pietų Afrikos prekių eksporto (į Vokietiją – 8,5%, Nyderlandus – 3,4%, Belgiją – 2,9%), o iš ES nepriklausančių šalių 11% eksporto vertės tenka Kinijai, 11% – JAV ir 6,7% – Japonijai.

2021 m. Pietų Afrikos importas siekė 79 mlrd. EUR ir 25% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 8,2%, Italijos – 2,7%, Prancūzijos – 2,1%), o iš ES nepriklausančių šalių – 21% importo atvežama iš Kinijos, 7,1% – JAV ir 5,7% – Indijos.

Šaltiniai: OECD, ICT Trade Map.

II. Lietuvos ir Pietų Afrikos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Pietų Afrikos pagrindiniai rodikliai 2019-2021 m.

	2019		2020		2021	
	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta	Dalis, %	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	0.4 %	32	0.2 %	41	0.4 %	33
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0.6 %	28	0.3 %	37	0.6 %	27
Šalies dalis Lietuvos prekių reeksporte	0.0 %	82	0.0 %	81	0.0 %	75
Šalies dalis Lietuvos prekių importe	0.1 %	40	0.1 %	42	0.1 %	49
Paslaugos						
	2019	2020	2021			
Šalies dalis Lietuvos paslaugų eksporte	0.0 %	59	0.0 %	56	0.1 %	50
Šalies dalis Lietuvos paslaugų importe	0.0 %	68	0.0 %	70	0.0 %	68

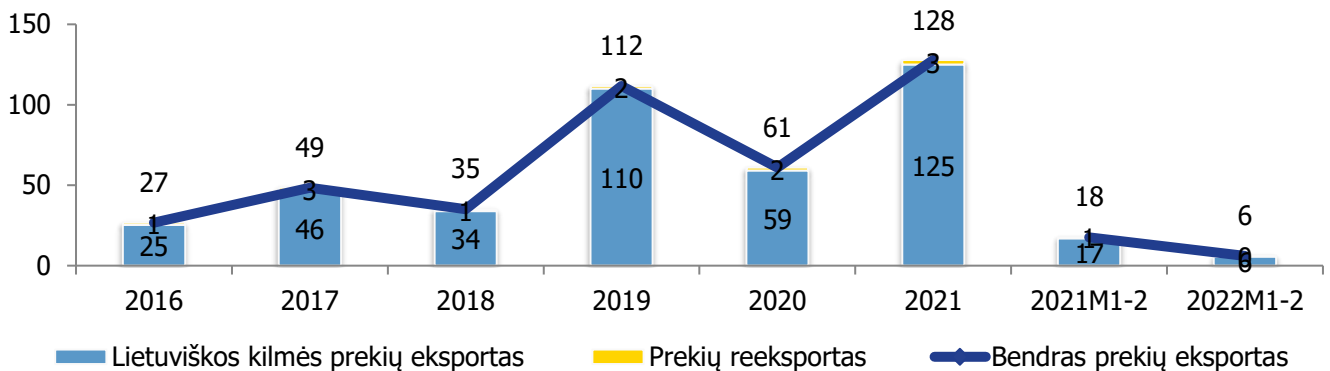
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. Prekyba prekėmis

2021 m. Pietų Afrika užėmė 33-ią vietą Lietuvos prekių eksporto rinkoje kuriai teko 0.4% (128 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. Beveik 98% Lietuvos prekių eksporto į Pietų Afriką 2021 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas, o likusią dalį (2.2%) – prekių reeksportas. Palyginti su 2020 m. Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką padidėjo 111%, daugiausiai dėl javų eksporto didėjimo. Per 2022 m. sausio-vasario mėn. bendras Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką, palyginti su atitinkamu 2021 m. laikotarpiu, mažėjo 66% arba 12 mln. EUR.

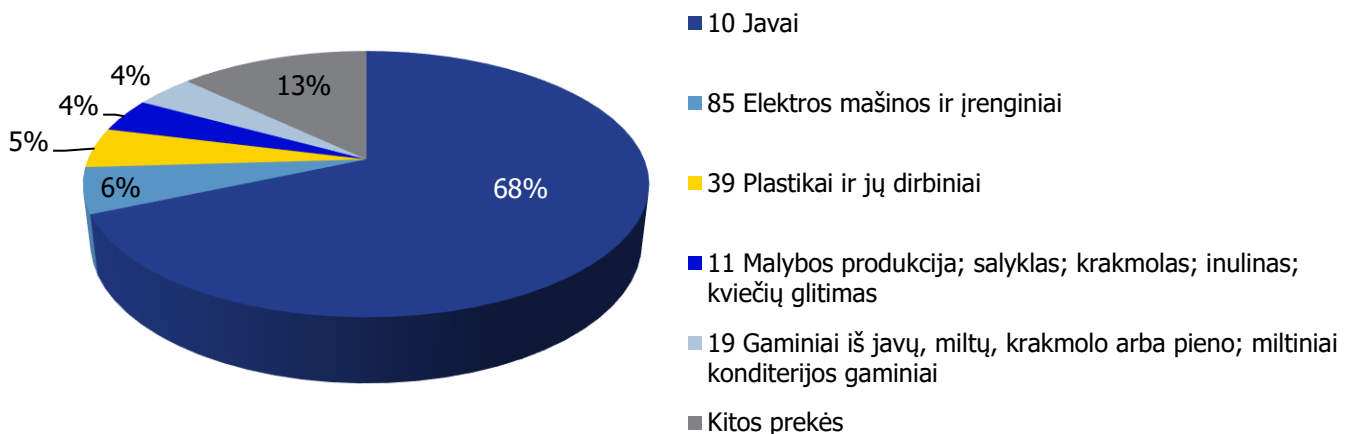
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Pietų Afriką, 2016-2022 m. 1-2 mėn., mln. EUR

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Pietų Afrika 2021 m. buvo 27-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 0.6% (125 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Lietuviškos kilmės prekių į Pietų Afriką eksporto struktūroje didžiausią dalį sudarė javai – 68% arba 86 mln. EUR (4-a didžiausia eksporto rinka), elektros mašinos ir įrenginiai – 5.5% arba 6.9 mln. EUR (27-a didžiausia eksporto rinka), plastikai ir jų dirbiniai – 4.9% arba 6.1 mln. EUR (32-a eksporto rinka), malybos produkcija – 4.1% arba 5.1 mln. EUR (8-a didžiausia eksporto rinka), gaminiai iš javų, miltų, krakmolo arba pieno – 4% arba 5.0 mln. EUR (11-a didžiausia eksporto rinka). Palyginti su 2020 m., lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Pietų Afriką padidėjo 112% arba 66 mln. EUR. Labiausiai didėjimą lėmė javai. Per 2022 m. sausio-vasario mėn. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Pietų Afriką, palyginti su atitinkamu 2021 m. laikotarpiu, mažėjo 67% arba 11 mln. EUR.

2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Pietų Afriką struktūra 2021 m.

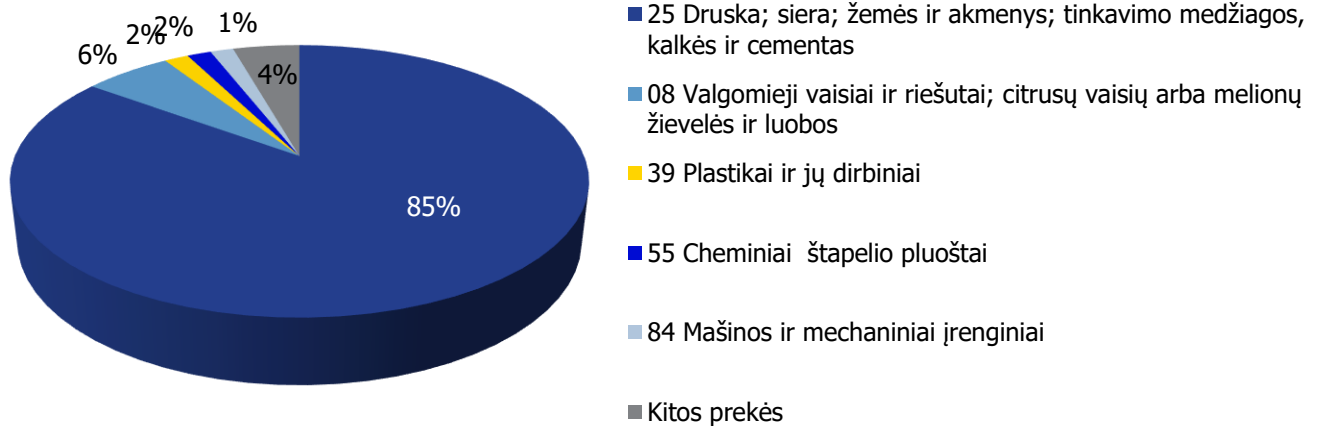
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2021 m. Pietų Afrika užėmė 49 vietą Lietuvos prekių importo rinkoje ir jai teko 0.1% (33 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Pietų Afrikos 2021 m. daugiausia importuota druskos; sieros; žemių ir akmenų; tinkavimo medžiagų, kalkių ir cemento – 85% arba 28 mln. EUR (4-a didžiausia importo rinka), valgomųjų vaisių ir riešutų – 5.8% arba 1.9 mln. EUR (24-a didžiausia importo rinka), plastikų ir jų dirbinių – 1.6%

arba 525 tūkst. EUR (52-a importo rinka), cheminių štapelio pluoštų – 1.6% arba 523 tūkst. EUR (26-a didžiausia importo rinka). Palyginti su 2020 m., prekių importas iš Pietų Afrikos sumažėjo 1.5%.

3 pav. Lietuvos importo iš Pietų Afrikos struktūra 2021 m.

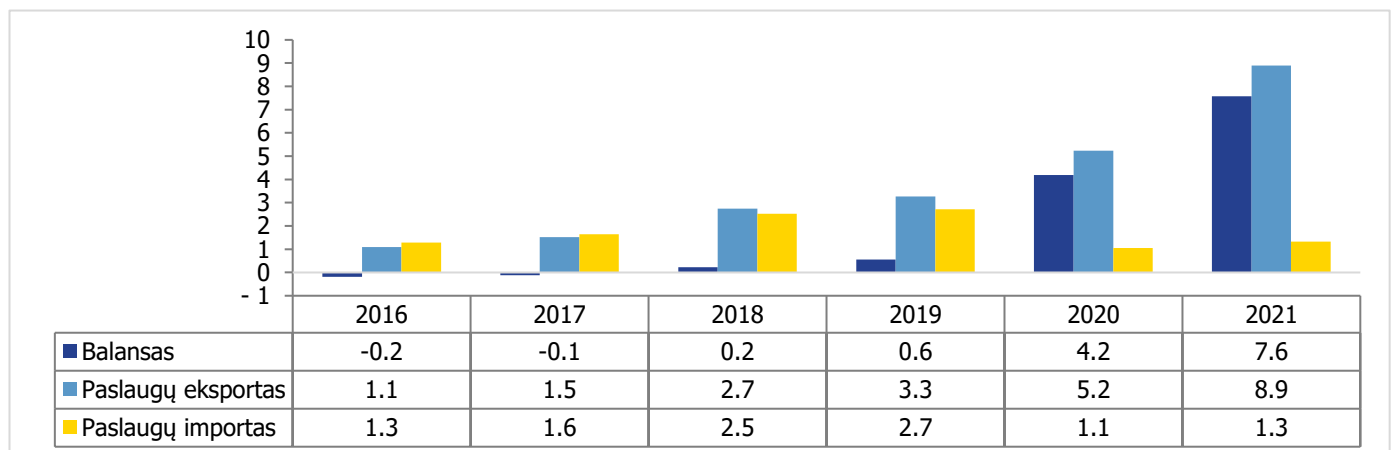

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. Prekyba paslaugomis

2021 m. Pietų Afrika užėmė 50 vietą Lietuvos paslaugų eksporto rinkoje, kuriai teko 0.1% (8.9 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Pietų Afrikos siekė 1.3 mln. EUR, tai sudarė 0.02% viso Lietuvos paslaugų importo 2021 m., o Pietų Afrika buvo 68-a tiekėja paslaugų importuotojams Lietuvoje.

4 pav. Lietuvos ir Pietų Afrikos užsienio prekyba (paslaugos) 2016-2021 mln. EUR

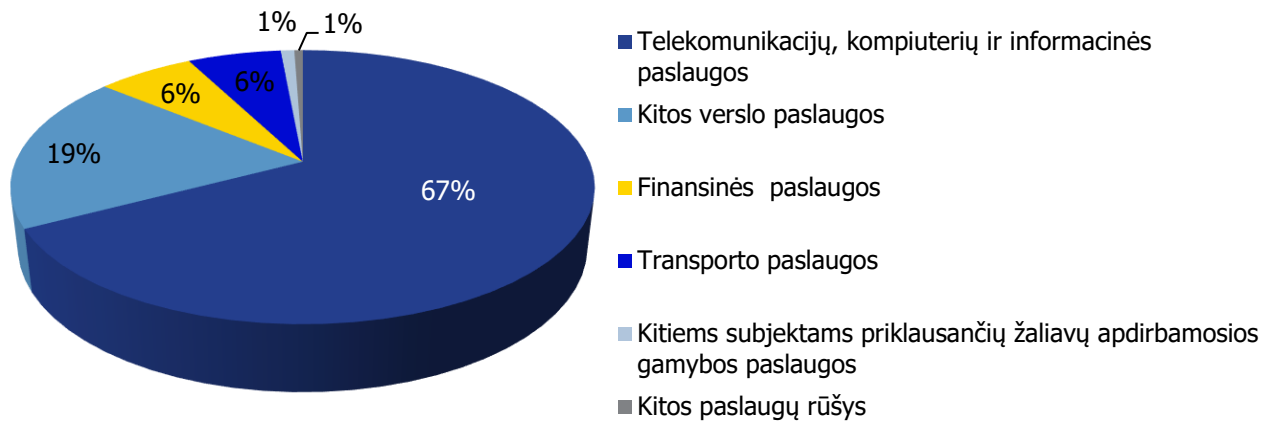
Šaltinis: Lietuvos bankas.

2021 m. iš Lietuvos į Pietų Afriką daugiausia buvo eksportuota telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų – 67% arba 5.9 mln. EUR (27-a didžiausia eksporto rinka), kitų verslo paslaugų – 19% arba 1.7 mln. EUR (47-a eksporto rinka), finansinių paslaugų – 6.4% arba 570 tūkst. EUR (48-a eksporto rinka),

transporto paslaugų – 6.2% arba 0.6 tūkst. EUR (64-a eksporto rinka), kitiems subjektams priklausančių žaliavų apdirbamosios gamybos paslaugų – 0.9% arba 0.1 tūkst. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka). Per 2021 m. Lietuvos paslaugų eksporto vertė į Pietų Afrikos rinką padidėjo 70% iki 8.9 mln. EUR.

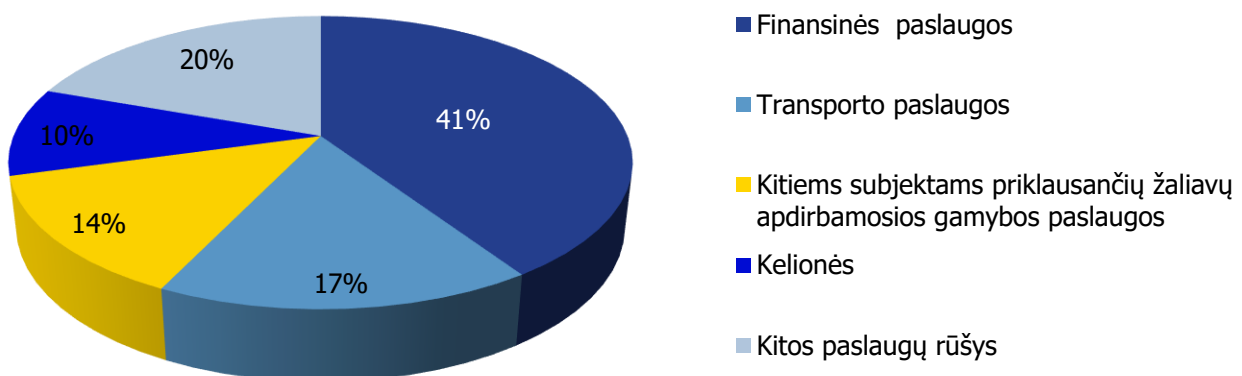
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Pietų Afriką struktūra 2021 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2021 m. iš Pietų Afrikos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota finansinių paslaugų – 41% arba 540 tūkst. EUR (31-a importo tiekėja), transporto paslaugų – 17% arba 220 tūkst. EUR (81-a importo tiekėja), kitiems subjektams priklausančių žaliavų apdirbamosios gamybos paslaugų – 14% arba 180 tūkst. EUR (38-a importo tiekėja), kelionių – 9.8% arba 130 tūkst. EUR (45-a importo tiekėja). Per 2021 m. paslaugų importo vertė iš Pietų Afrikos išaugo 27% iki 1.3 mln. EUR.

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Pietų Afrikos struktūra 2021 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 502 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Pietų Afrikos Respublikos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Pietų Afriką yra šie: chemijos pramonės produktai, inžinerinės pramonės gaminiai, maisto produktai bei augalininkystės, gyvulininkystės, medžioklės produktai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Pietų Afrikos Respublikos rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	502
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	100
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	74
Maisto produktų gamyba	64
Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	34
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	27
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	26
Pagrindinių metalų gamyba	24
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	21
Kita gamyba	17
Kitos	115

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.